

NASZA
EURO

PROW INCJA

ISSN 2083-4063

1/2023

BIULETYN KRAJOWEJ SIECI OBSZARÓW WIEJSKICH WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Fot. Tomasz Baran

Łęgi Nadwarciańskie w okolicach Rogalina

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Institucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	3
Konkurs na wybór wielofunduszowych strategii	4
Nowe strategie – nowa szansa dla regionu	5-6
Współpraca międzyregionalna Lokalnych Grup Działania	7
Zmieniają się wielkopolskie wsie - Prezentujemy projekty zrealizowane przy dofinansowaniu z PROW 2014-2020.....	8-9
Beneficjenci PROW realizują inwestycje wodno-kanalizacyjne	10-11
VII Pielgrzymka Sołtysów do Sanktuarium Świętego Józefa w Kaliszu	12-13
Kącik kulinarny	14
Kącik fotograficzny	15

Krzysztof Grabowski
Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Szanowni Państwo,

Trwa realizacja wydłużonego o dwa lata Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Sukcesywnie podpisywane są umowy dotyczące wsparcia inwestycji w gospodarkę wodno-ściekową w ramach rozstrzygniętego trzeciego naboru wniosków w tym zakresie. Wartość zawartych umów ze środków Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy to 139,5 miliona złotych.

W ocenie znajdują się również wnioski złożone przez gminy i powiaty na wsparcie operacji typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych”. Do dyspozycji województwa wielkopolskiego jest pula 27 milionów euro, czyli około 127 milionów złotych. Umowy o przyznaniu pomocy zostaną podpisane w pierwszej połowie 2023 roku.

Po fundusze europejskie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wciąż sięgają beneficjenci, którzy

zawnioskowali o wsparcie do lokalnych grup działania. Pomoc przyznawana jest m.in. na podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej, tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego, wzmocnienie kapitału społecznego, zachowanie dziedzictwa lokalnego, rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej, czy też opracowanie koncepcji inteligentnych wsi.

Zapraszam Państwa serdecznie do lektury pierwszego w tym roku wydania Biuletynu „Nasza EuroPROWincja”, które porusza niezwykle ważne dla naszego regionu kwestie związane m.in. z wyborem wielofunduszowych strategii rozwoju realizowanych przez Lokalne Grupy Działania oraz inwestycjami podejmowanymi przez Beneficjentów PROW 2014-2020. Zachęcam również do zapoznania się z relacją z VII Pielgrzymki Sołtysów do Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu.

Wydawca:

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
Al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

Tekst i opracowanie:

Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00
e-mail: ksow@umww.pl
www.wielkopolskie.ksow.pl, www.dprow.umww.pl

Opracowanie graficzne:

EGD Design
Andrzej Tokarski
www.grafikadlafirm.pl

Druk:

„SIL-VEG-DRUK” s.c.
J. Pawelak, D. Pełka, D. Śmich

Konkurs na wybór wielofunduszowych strategii

Zarząd Województwa Wielkopolskiego ogłosił konkurs na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Swoje strategie zgłaszać mogą Lokalne Grupy Działania mające siedzibę w województwie wielkopolskim. Nabór wniosków w tym zakresie potrwa od 11 kwietnia do 7 czerwca 2023 r.

Lokalne grupy działania (LGD) są rodzajem partnerstwa terytorialnego, powstałego jako oddolna inicjatywa, zrzeszająca przedstawicieli lokalnych organizacji z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego oraz mieszkańców działających na rzecz lokalnej społeczności. Działają od blisko dwudziestu lat jako stowarzyszenia. Podstawą ich funkcjonowania jest budżet finansowany ze środków Unii Europejskiej. W lipcu 2022 r. 29 wielkopolskich LGD otrzymało środki na tzw. wsparcie przygotowawcze związane z przygotowaniem nowych strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Wszystkie nowopowstałe strategie będą miały charakter wielofunduszowy. Poza środkami z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich do dyspozycji LGD będą pieniądze z Europejskiego Funduszu Społecznego+ oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, które zostały wygospodarowane w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Planuje się, że strategie będzie mogło realizować 30 Lokalnych Grup Działania. To o dwie więcej niż w obecnej perspektywie finansowej. Większy będzie również obszar pokryty lokalnymi strategiami rozwoju, chociaż strategiami objęte będą wyłącznie obszary wiejskie, w tym z miastami do 20 tysięcy mieszkańców.

Nowe strategie to także nowe zakresy wsparcia. W odróżnieniu od obecnych, będą one silnie ukierunkowane na konkretne dziedziny, takie jak rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki, rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych, rozwój współpracy w ramach krótkich łańcuchów żywnościowych, poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności, poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej, kształtowanie świadomości obywa-

telskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolnospożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi, czy włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji. Wymienione zakresy wynikają z realizacji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. W ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego środki przyznawane będą na kulturę, turystykę, ochronę powietrza, aktywizację społeczną oraz społeczeństwo informacyjne. Szeroki zakres wsparcia dotyczy również Europejskiego Funduszu Społecznego+. Z tego źródła pomoc można będzie uzyskać m.in. na odnowę wsi, cyfryzację przedsiębiorstw i instytucji publicznych, poprawę dostępności i jakości edukacji przedszkolnej, wzmocnienie szkolnictwa zawodowego, wsparcie poradni psychologiczno-pedagogicznych, czy też wsparcia uniwersytetów III wieku.

Lokalne Grupy Działania ubiegają się nie tylko o środki na wdrażanie strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, ale również o środki na zarządzanie strategią oraz animowanie lokalnej społeczności. Opracowane strategie oceniane będą przez komisję składającą się z przedstawicieli Zarządu Województwa Wielkopolskiego, jak i niezależnych ekspertów. Wynik przeprowadzonego konkursu powinniśmy poznać jeszcze pod koniec 2023 r. W rezultacie podpisane zostaną umowy ramowe pomiędzy samorządem województwa a lokalnymi grupami działania. Dzięki nim już od 2024 roku ogłaszane będą nowe nabory wniosków. Co ważne aplikowanie o środki odbywać się będzie przy pomocy dedykowanego oprogramowania informatycznego, co w założeniu ma usprawnić proces wymiany informacji.

Fot. A. Kapuściński

V posiedzenie Zespołu Roboczego ds. realizacji instrumentu RLKS w województwie wielkopolskim.

Nowe strategie – nowa szansa dla regionu

Zapraszamy do przeczytania rozmowy z Panią Małgorzatą Blok – prezes Wielkopolskiej Sieci LGD, w której poruszone zostały niezwykle ważne z punktu widzenia rozwoju społeczności wiejskich, kwestie związane z opracowywaniem nowych strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Małgorzata Blok - Prezes Wielkopolskiej Sieci LGD.

W programie Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 wyodrębniono dwie osie priorytetowe dedykowane rozwojowi lokalnemu kierowanemu przez społeczność. Na ten cel przeznaczone zostanie wsparcie w wysokości 50 milionów euro. Jak Lokalne Grupy Działania przyjęły wiadomość o możliwości realizacji strategii z wykorzystaniem tych środków?

Lokalne Grupy Działania wyczekiwały tej informacji. Wiemy, że taka formuła to wyzwanie, ale przede wszystkim dużo więcej możliwości wspierania lokalnych społeczności. Więcej środków to więcej instrumentów i potencjalnych odpowiedzi na zdiagnozowane na obszarze problemy i potrzeby. Oczywiście cieszymy się z możliwości, jakie się przed nami otworzyły i dziękujemy wszystkim osobom, które zaangażowały się we wprowadzenie RLKS w pełnej formule w Wielkopolsce. Szczególne podziękowania należą się Panu Marszałkowi Krzysztofowi Grabowskiemu.

Czy Lokalne Grupy Działania czują się merytorycznie dobrze przygotowane do opracowania nowych strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność?

Zdajemy sobie sprawę, że RLKS jest wyzwaniem, ale nie czekamy beczynnie i staramy się jak najlepiej przygotować. Jako Wielkopolska Sieć LGD już od jakiegoś czasu inicjowaliśmy działania, które pomagają pracownikom LGD przygotować się merytorycznie do tego zadania. W ramach środków KSOW odwiedziliśmy LGD w województwie kujawsko-pomorskim, gdzie RLKS był wdrażany w pełnej formule w obecnym okresie programowania. Jesteśmy również w kontakcie z LGD z województwa podlaskiego – na naszym spotkaniu gościliśmy Panią Agnieszkę Wojtkowską z LGD Tygiel Doliny Bugu, która opowiadała nam o swoich doświadczeniach. Spotykamy się co tydzień elektronicznie, aby omawiać bieżące tematy i wymieniać się wiedzą i doświadczeniami, które pomogą nam jak najlepiej przygotować się do opracowania nowych LSR. Współpracujemy z Polską Siecią LGD, jestem również

członkiem Grupy Tematycznej ds. Leader, więc wszystkie niezbędne informacje są przekazywane wielkopolskim LGD na bieżąco. Współpracujemy również merytorycznie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego, w szczególności z Departamentem PROW. Nie ukrywam jednak, że mamy nadzieję na większą ilość szkoleń tematycznych, tak, aby przede wszystkim, móc w przyszłości jak najlepiej świadczyć usługi doradcze dla naszych potencjalnych wnioskodawców.

LEADER to dla naszego regionu niezwykle ważny instrument rozwoju terytorialnego. Jaka jest w Pani ocenie największa korzyść wynikająca z jego wdrażania w Wielkopolsce? Jakie projekty może Pani wskazać jako przykłady dobrych praktyk działania LEADER?

Leader to przede wszystkim oddolność. Często używam sformułowania, iż Lokale Grupy Działania są ambasadorami funduszy europejskich w społecznościach wiejskich. My pracujemy z ludźmi i organizacjami, które mogą nie mieć doświadczenia lub możliwości sięgania po środki zewnętrzne. Trafiają do naszych biur z pytaniem lub pomysłem a często potem mają odwagę sformułować z tego projekt.

Kolejna ważna zasada w Leaderze to sieciowanie. Do współdziałania zapraszamy osoby i podmioty z całego obszaru, z różnych gmin i środowisk. Dzięki nam powstają nowe partnerstwa, kontakty i inicjatywy, które nie miały do tej pory szansy się zawiązać. Naszymi członkami są reprezentanci wielu środowisk a poprzez działanie w ramach Leadera zwiększają swoje kompetencje, które wykorzystywane są dla dobra społeczności lokalnej.

Rozmawiając w ramach Wielkopolskiej Sieci LGD zwracaliśmy uwagę, że dzięki działaniu „Podejmowanie działalności gospodarczej” wiele ciekawych pomysłów i pasji przekształciło się w biznes. Powstały jednoosobowe działalności gospodarcze, będące odpowiedzią na potrzeby lokalnego rynku i będące jednocześnie realizacją marzeń. Powstałe miejsca pracy pomagały godzić pracę zawodową z życiem rodzinnym, co zawsze nas cieszyło, bo realnie poprawiało jakość życia na wsi.

Również w ramach realizowanych przez nas projektów grantowych, udało się wesprzeć te najbardziej lokalne inicjatywy: czy w ramach projektów infrastrukturalnych, czy też projektów miękkich, odnoszących się do kultury i tożsamości lokalnej.

RLKS W WIELKOPOLSCE

Ważne miejsce w naszej działalności zajęły również projekty współpracy, realizowane pomiędzy LGD krajowymi, jak i zagranicznymi. Staraliśmy się wspólnie odpowiadać na zdiagnozowane na obszarze problemy i wyzwania, jak również sięgać do istniejących zasobów. Jak każda współpraca, często wymagała kompromisów i była rozwijająca. W nowej perspektywie do tej formy sięgania po środki będziemy zachęcać naszych mieszkańców.

W 2021 r. w Halmstad w Szwecji, odbyła się konferencja ELARD Obchody 30-lecia LEADER-a. Jednym z postulatów tej konferencji było promowanie racjonalizacji zasobów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Współdziałanie i optymalizacja funduszy materializują się właśnie w postaci LGD, które podchodzą do rozwoju terytorialnie a nie sektorowo.

Wielkopolska w nowej perspektywie budżetu unijnego zdecydowała się na odważny krok dotyczący wielofunduszowej realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. Jakie korzyści, poza względami finansowymi, płyną z możliwości wdrażania tego instrumentu w formule wielofunduszowej?

Dzięki wielofunduszowości będzie można jeszcze skuteczniej odpowiadać na oddolne potrzeby. Dodatkowo zwiększy się zakres interwencji. Myślę, że poprawi się również jakość strategii, ponieważ pożądana jest synergia i komplementarność pomiędzy przedsięwzięciami, zatem będą się wzajemnie uzupełniały, obejmując szeroki zakres. Będziemy mieli możliwość dotrzeć do grup, których do tej pory nie mogliśmy wspierać.

Z danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 r. wynika, iż zmniejsza się liczba mieszkańców miast, a zwiększa mieszkańców obszarów wiejskich. Mieszkańcy wsi odchodzą jednak od tradycyjnego rolnictwa. Trzeba zatem na nowo zdefiniować, jakiego wsparcia potrzebują mieszkańcy wsi. Jestem przekonana, że właśnie RLKS jest odpowiedzią na te zmiany – obejmuje wszystkich mieszkańców.

Jakie w ocenie LGD zmiany systemowe mogłyby usprawnić wdrażanie lokalnych strategii rozwoju w nowym okresie programowania?

Zdecydowane uproszczenie procedur, szczególnie w projektach grantowych. W mojej opinii LGD powinna się przede wszystkim skupiać na animowaniu społeczności, sieciowaniu, wsparciu beneficjentów, wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań na poziomie lokalnym. Myślę, że konieczne jest spojrzenie na procedury związane z Leaderem przez pryzmat zaufania społecznego, jak również wielkości środków będących w dyspozycji Lokalnych Grup Działania. Potrzebna jest większa elastyczność. O przeroście biurokracji w Leaderze mówi się już od dawna, wciąż mamy nadzieję, że spowoduje to określone działania władz centralnych. W kwestii wdrażania RLKS w formule bezpośredniej będziemy dopiero zdobywać doświadczenia, w tym we współpracy z różnymi departamentami urzędu marszałkowskiego. Zdecydowanie napawa nas optymizmem fakt, iż ze strony Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego widzimy otwartość na dialog i współpracę z Lokalnymi Grupami Działania a formułę wielofunduszowego RLKS traktujemy jako wspólne wyzwanie.

Fot. LM.pl

We Władysławowie w powiecie tureckim, dzięki funduszom z PROW 2014-2020, powstało miasteczko ruchu drogowego, które pozwala edukować najmłodszych.

Współpraca międzyregionalna Lokalnych Grup Działania

W siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu odbyło się podpisanie umowy o przyznaniu pomocy na realizację projektu współpracy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Dofinansowany projekt polega na utworzeniu ekopunktów z czujnikami powietrza oraz przeprowadzeniu warsztatów z zakresu ekologii.

Zadanie realizują wspólnie dwie Lokalne Grupy Działania z terenu województwa wielkopolskiego: LGD Krajna nad Notecią oraz Stowarzyszenie „Dolina Wełny”, a także LGD mająca swoją siedzibę w województwie kujawsko-pomorskim – Czarnoziem na Soli. Kwota przyznanej pomocy to 539 543 zł. W uroczystym podpisaniu umowy, na zaproszenie wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego, uczestniczył poseł RP Ziemi Kujawsko-Pomorskiej Dariusz Kurzawa.

- Cieszę się, że w obecności Pana Posła możemy podpisać umowę na realizację projektu zakładającego współpracę pomiędzy Lokalnymi Grupami Działania z województw wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego. EKO LGD, bo taki jest tytuł projektu, to inicjatywa, która z pewnością zwiększy świadomość mieszkańców obu regionów na temat ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu – powiedział wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

- Serdecznie gratuluję Lokalnym Grupom Działania pozyskania środków na realizację projektu współpracy. Jestem przekonany, że przyniesie ona wiele pożytku dla społeczności obu województw. Pełniąc przez wiele lat funkcję wicemarszałka województwa kujawsko-pomorskiego miałem przyjemność współpracować z Lokalnymi Grupami Działania – stwierdził poseł Dariusz Kurzawa.

Lokalna Grupa Działania Krajna nad Notecią, obejmująca swoim zasięgiem powiat pilski, podpisała również umowy

na realizację dwóch zadań wynikających ze strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność. W ramach projektu „Tradycje krajeńskie na rzecz aktywnego społeczeństwa”, dofinansowanego na kwotę 99 916 zł, odbędzie się wyjazd studyjny, dzień aktywności w Wyrzyskiej Kolejce Powiatowej oraz Festiwal Aktywności Społecznej. Dzięki wsparciu na kwotę 67 309 zł, które LGD pozyskała na realizację projektu pn. „Spotkanie z tradycją na Krajnie – szkolenie dla mieszkańców edycja III” przeprowadzone zostaną warsztaty z makramy, zielarskie, kulinarne, bibułkarskie, szycia, malarskie, florystyczne i serwarskie.

W styczniu 2023 roku rozliczony został projekt tej LGD pn. „Aktywna Krajna dzięki liderkom”. Operacja zakładała zorganizowanie różnorodnych zajęć dla kobiet – działaczek, które poprzez uczestnictwo w warsztatach zyskały możliwość zwiększenia poczucia własnej wartości oraz mobilizację do działania na rzecz swojego środowiska lokalnego. W ramach projektu odbył się test kompetencji miękkich. Uczestniczki mogły przedyskutować indywidualnie jego wyniki. Poza tym zorganizowano warsztaty wizerunkowe, warsztaty „Jak radzić sobie ze stresem?”, warsztaty wystąpień publicznych, spotkanie z księgową, spotkanie edukacyjne „Praca w zespole” oraz zajęcia sensoryczno-zielarskie. Projekt uzyskał dofinansowanie z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w kwocie 49 500 zł.

Fot. A. Kapuściński.

Dwie wielkopolskie i jedna kujawsko-pomorska LGD wspólnie zrealizują proekologiczny projekt współpracy.

Zmieniają się wielkopolskie wsie – prezentujemy projekty zrealizowane przy dofinansowaniu z PROW 2014-2020

Inicjatywa LEADER wdrażana w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 stwarza możliwość pozyskania funduszy na realizację wielu projektów, które zmieniają oblicze wielkopolskich wsi. Środki są przeznaczone m.in. na budowę lub przebudowę ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej, turystycznej lub sportowej. Dzięki temu w regionie powstają miejsca, które nie tylko cieszą oko, ale też pozwalają mieszkańcom obszarów wiejskich na aktywne uczestnictwo w spotkaniach i wydarzeniach.

Jedną z miejscowości, gdzie skorzystano ze środków unijnych w ramach PROW 2014-2020 jest Zakrzyn w gminie Lisków w powiecie kaliskim. O fundusze na realizację inwestycji postarała się miejscowa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej. Projekt pn. „Nasz wspólny plac – stworzenie miejsca do rekreacji i wspólnego wypoczynku w sołectwie Zakrzyn” uzyskał dofinansowanie w kwocie 104 538 zł. Zakres wykonanych prac obejmował ułożenie kostki brukowej, wykonanie altany oraz grilla, montaż stacji rowerowej i stojaków na rowery, zakup wyposażenia w postaci ławek, stołów i rusztu do grilla, a także posadzenie drzew.

- Mam nadzieję, że nowe miejsce rekreacji w Zakrzynie będzie służyło nie tylko mieszkańcom tej miejscowości, ale również przybywającym do niej gościom – mówi Maria Krawiec, wójt gminy Lisków.

W Brennie, położonym w gminie Wijewo w powiecie leszczyńskim, dzięki wsparciu z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, przebudowano Wiejski Dom

Kultury. W ramach zrealizowanych prac zmodernizowana została wentylacja sali głównej tego obiektu, wykonano tynki, gładzie gipsowe na ścianach i sufitach wraz z malowaniem, zamontowano sufit napinany, wykonano obudowy grzejników, wstawiono nowe okna i drzwi oraz zamontowano kinokietki. Zadanie zostało dofinansowane na kwotę 101 727,18 zł.

- Gmina Wijewo chętnie korzysta ze środków z PROW 2014-2020. Dzięki funduszom unijnym nasze małe ojczyzny zyskują infrastrukturę na miarę XXI wieku – przyznaje wójt Mieczysław Drożdżyński.

Kolejnym, ważnym projektem zrealizowanym przy dofinansowaniu z PROW 2014-2020 na poziomie blisko 110 tys. zł była inwestycja związana z kształtowaniem proekologicznych postaw mieszkańców Gminy Swarzędz. Dzięki funduszom europejskim sfinansowano budowę nowego ekologicznego obiektu edukacyjnego - Ogrodu Deszczowego w miejscowości Rabowice w gminie Swarzędz.

Fot. UG Lisków.

Nowe miejsce rekreacji w Zakrzynie w gminie Lisków powstało dzięki funduszom z PROW 2014-2020.

DOBRE PRAKTYKI PROW 2014-2020

Rozwój społeczno-gospodarczy Swarzędza, dynamizacja migracji na obszary podmiejskie poznańskiej aglomeracji powoduje zasiedlanie obszarów bogatych przyrodniczo. Dlatego niezbędne staje się podejmowanie innowacyjnych działań związanych z zapobieganiem niszczeniu środowiska przyrodniczego w tym m.in. edukacja i podnoszenie świadomości proekologicznej i pro środowiskowej nie tylko mieszkańców gminy, ale również całego obszaru metropolitalnego i LGD „Trakt Piastów”.

Uroczystego otwarcia placu zabaw dokonali w towarzystwie najmłodszych mieszkańców Rabowic II zastępca burmistrza Tomasz Zwoliński, sołtys Rabowic Katarzyna Szaferska oraz przedstawicielka Rady Sołeckiej – Eleonora Niechciałkowska. Operacja zrealizowana została w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” w ramach działania „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Ogród deszczowy to ciekawe i inspirujące miejsce, które wspiera kształtowanie postaw proekologicznych wśród najmłodszych mieszkańców gminy. Przedmiotem dofinansowanego przedsięwzięcia było zagospodarowanie działki przy ul. Bukowej w Rabowicach pod kątem rozwoju innowacyjnej zielonej infrastruktury w kształtowaniu proekologicznych postaw mieszkańców Gminy Swarzędz. Obiekt zlokalizowany jest w sąsiedztwie budynku świetlicy wiejskiej i został wyposażony m.in. w tablice edukacyjne, kuchnię błotną, stację

Fot. GOK Wjiewo.

W Brennie w gminie Wjiewo dofinansowanie z Programu umożliwiło przebudowę Wiejskiego Domu Kultury.

meteorologiczną, ścieżkę sensoryczną wykonaną z naturalnych materiałów oraz zestaw do odpoczynku z siedziskiem z pniaków i stolikiem drewnianym. Ponadto, zrewitalizowany obszar pełni funkcję edukacyjnego ogólnodostępnego placu zabaw, o charakterze niekomercyjnym, dla dzieci w różnym wieku. Powierzchnia placu to około 200 m², z czego połowę zajmują elementy edukacyjne, a pozostała część przeznaczona została na teren rekreacyjny ze ścieżką sensoryczną, łąką kwiatną i elementami przyrodniczymi. Na terenie nowopowstałego placu organizowane będą zajęcia edukacyjne i warsztaty o tematyce związanej z obiegiem wody w przyrodzie i retencją wody.

Fot. Urząd Miasta i Gminy Swarzędz.

Plac zabaw w Rabowicach to miejsce stworzone nie tylko z myślą o dobrej zabawie, ale również pełniące funkcję edukacyjną.

Beneficjenci PROW realizują inwestycje wodno-kanalizacyjne

Rozwój infrastruktury wiejskiej oraz odnowa wsi w tym poprawa warunków życia i promowanie działalności gospodarczej to istotne zadania priorytetowe, które realizuje Samorząd Województwa Wielkopolskiego. W tym wydaniu Biuletynu przedstawiamy Państwu fotorelację z podpisania umów o przyznanie pomocy z Beneficjentami na operacje typu „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”. Prezentujemy też zrealizowane inwestycje.

Trwa realizacja wydłużonego o dwa lata Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Beneficjenci Programu inwestują m.in. w gospodarkę wodno-ściekową. Przykładem zrealizowanej inwestycji w tym zakresie jest projekt Gminy Chodów w powiecie kolskim. Gmina zrealizowała zadanie pn. „Przywrócenie do właściwego stanu technicznego sieci kanalizacyjnej wraz z przykanalikami w miejscowości Chodów poprzez budowę nowej sieci kanalizacyjnej z przykanalikami w m. Chodów (etap II); Przywrócenie do właściwego stanu technicznego sieci wodociągowej z przyłączami poprzez budowę nowej sieci wodociągowej w m. Dzierzbice (etap I); Doposażenie stacji uzdatniania wody w Rdutowie”, którego dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich wyniosło 441 167,77 zł. *Nowa sieć kanalizacyjna w miejscowości Chodów została wybudowana w miejscu wykonanej w latach 50 ubiegłego wieku kanalizacji sanitarnej wykonanej z rur kamionkowych, w których dochodziło do zatorów i niedrożności. Rury były również nieszczelne co niekorzystnie wpływało na gospodarkę gruntową. Inwestycja pozwoliła na wymianę starej infrastruktury technicznej związanej z zaopatrzeniem mieszkańców w wodę w miejscowości Dzierzbice, a także pozwoliła połączyć sieci wodociągowe umożliwiając tym ciągłą dostawę wody. Doposażona została stacja uzdatniania wody w Rdutowie w agregat prądotwórczy, który zapewnia ciągłość dostaw prądu a co za tym idzie również ciągłość w dostawach wody dla mieszkańców – mówi wójt gminy Chodów, Marek Kowalewski.*

W położonej w powiecie konińskim gminie Grodziec ukończony został projekt pn. „Zaprojektowanie i wybudowanie kanalizacji sanitarnej w m. Grodziec ul. Wiejska”. *Dzięki środkom unijnym Gmina Grodziec zrealizowała dotychczas bardzo wiele przedsięwzięć, na które wcześniej nie było nas stać. Jednym z nich była długo wyczekiwana budowa kanalizacji sanitarnej przy ul. Wiejskiej w Grodźcu, finalizująca proces skanalizowania całego, liczącego ok. 100 gospodarstw domowych osiedla domków jednorodzinnych. Dzięki otrzymanym w lipcu 2020 r. środkom finansowym możliwe było zarówno pokrycie kosztów projektu, jak i fizycznej budowy kanalizacji. Inwestycja pozwoliła na skanalizowanie 13 nieruchomości na odcinku 257 mb oraz*

wybudowanie pompowni ścieków wraz z rurociągiem tłocznym o długości 144 mb. Dodatkowo w ramach zadania zostały wykonane dwie nitki wodociągu do nieruchomości jeszcze niezabudowanych. Całkowita wartość zadania wyniosła ponad 430 tys. zł, z czego ponad 218 tys. zł stanowiło dofinansowanie w ramach PROW 2014-2020 - wskazuje Mariusz Woźniak, wójt gminy Grodziec.

Dzięki dofinansowaniu powyższych inwestycji ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich wzrosła liczba odbiorców korzystających z ulepszonej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, zwiększyła się objętość oczyszczonych ścieków oraz liczba podłączeń do wybudowanej i przebudowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Fot. Gmina Grodziec.

Gmina Grodziec otrzymała fundusze z PROW 2014-2020 na realizację inwestycji związanej z gospodarką wodno-ściekową.

Fot. Archiwum UMWW.

Podpisanie umów w zakresie wsparcia inwestycji w gospodarkę wodno-ściekową z beneficjentami PROW 2014-2020 z Gminy Włoszakowice i Gminy Wijewo.

Fot. Archiwum UMWW.

Podpisanie umów w zakresie wsparcia inwestycji w gospodarkę wodno-ściekową z beneficjentami PROW 2014-2020 z powiatu konińskiego.

Fot. Archiwum UMWW.

Środki z PROW 2014-2020 na dofinansowanie inwestycji wodno-kanalizacyjnych trafiły m.in. do gminy Wągrowiec. Na zdjęciu od lewej: wicemarszałek Krzysztof Grabowski, dyrektor Departamentu PROW UMWW Izabela Mroczek, wójt gminy Wągrowiec Przemysław Majchrzak, skarbnik gminy Dorota Knopczyńska oraz wiceprzewodniczący sejmiku województwa Jarosław Maciejewski.

Fot. Archiwum UMWW.

Gmina Lwówek jest jednym z beneficjentów PROW 2014-2020, którzy pozyskali środki na inwestycję wodno-kanalizacyjną.

VII Pielgrzymka Sołtysów do Sanktuarium Świętego Józefa w Kaliszu

Już po raz siódmy, kilkuset sołtysów z całej Wielkopolski wzięło udział w Pielgrzymce Sołtysów do Sanktuarium Świętego Józefa w Kaliszu. Wydarzenie przy dofinansowaniu ze środków PROW 2014-2020 zorganizowane zostało przez Krzysztofa Grabowskiego Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego, Damiana Bryla Biskupa Kaliskiego, Jarosława Maciejewskiego Prezesa Stowarzyszenia Sołtysów Województwa Wielkopolskiego oraz Grzegorza Kaczmarka Burmistrza Stawiszyna.

Fot. B. Zalas.

W sobotę 11 marca odbyła się VII Pielgrzymka Sołtysów do Sanktuarium Świętego Józefa w Kaliszu. Podczas uroczystości najaktywniejsi i wyróżniający się swoim zaangażowaniem sołtysi otrzymali odznaki honorowe za zasługi dla Województwa Wielkopolskiego.

Dzień sołtysa, który obchodzony jest 11 marca, to święto, które zwraca uwagę społeczeństwa na rolę, jaką sołtysi odgrywają w życiu lokalnych społeczności. Wydarzenie to stanowi doskonałą okazję do zgromadzenia sołtysów z całej Wielkopolski oraz diecezji kaliskiej i podziękowania im za pracę oraz zaangażowanie, które podejmują na rzecz wsi i jej mieszkańców.

Uroczystości rozpoczęły się w samo południe od mszy świętej w Sanktuarium Świętego Józefa, której przewodniczył Damian Bryl Biskup Kaliski. Po mszy uczestnicy złożyli kwiaty przy pomniku Jana Pawła II. Następnie zgromadzeni goście udali się do Hali Sportowo-Widowiskowej przy Szkole Podstawowej w Stawiszynie, gdzie odbyła się dalsza część uroczystości. W jej trakcie uhonorowano najbardziej aktywnych sołtysów odznaką „Za zasługi dla Województwa Wielkopolskiego” oraz rozstrzygnięto wojewódzki etap konkursu „Fundusz sołecki – najlepsza inicjatywa” organizowanego przez Samorząd

Województwa Wielkopolskiego oraz Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów.

W wystąpieniu otwierającym drugą część uroczystości Krzysztof Grabowski Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego podkreślił, że *sołtysi są pierwszym ogniwem integracji i rozwoju wielu wiejskich społeczności. W naszym województwie tę zaszczytną, obdarzoną społecznym zaufaniem, funkcję sprawuje ponad 4 tys. osób, dlatego w tym wyjątkowym Dniu Sołtysa należą im się szczególne podziękowania. Praca sołtysów nie ogranicza się tylko do wypełniania formalnych obowiązków, ich praca trwa nieprzerwanie 24 godziny na dobę, wspierając swą energią, zaangażowaniem i pomysłami mieszkańców w ich codziennych sprawach.*

Odznaki Honorowe „Za zasługi dla Województwa Wielkopolskiego” wręczono najaktywniejszym i wyróżniającym się

sołtysom za przykładną i skuteczną działalność obywatelską oraz realizację zadań na rzecz społecznego, kulturalnego i gospodarczego rozwoju województwa wielkopolskiego. Odznaczenia otrzymało 53 sołtysów z wielkopolski, które w imieniu Samorządu Województwa Wielkopolskiego wręczyli Krzysztof Grabowski oraz Jarosław Maciejewski.

– Konkurs „Fundusz sołecki – najlepsza inicjatywa” to okazja do zaprezentowania wspólnych przedsięwzięć mieszkańców sołectw, z których korzysta cała okoliczna społeczność. Fundusz sołecki realizowany w wielu wielkopolskich gminach pozwala na uatrakcyjnienie wielu miejsc na obszarach wiejskich. Realizacja projektów w ramach funduszu sołeckiego często staje się wizytówką danej miejscowości, a mieszkańcy mogą z dumą prezentować jak rozwija się ich „mała ojczyzna”. W ramach drugiej edycji konkursu wielkopolskie sołectwa przesyłały kilkadziesiąt zgłoszeń, które wzięły udział w konkursie – mówi Krzysztof Grabowski Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego.

W ramach wojewódzkiego etapu konkursu, sołectwa z terenu Wielkopolski przesyłały 62 zgłoszenia konkursowe projektów zrealizowanych w latach 2010-2022. Nagrody w imieniu organizatorów wręczyli Krzysztof Grabowski Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego, Jarosław Maciejewski Prezes Stowarzyszenia Sołtysów Województwa Wielkopolskiego oraz Robert Gałęba Prezes Wojewódzkiego Stowarzyszenia Sołtysów.

– Fundusz sołecki od lat zmienia oblicze obszarów wiejskich w wielu wielkopolskich wsiach. Mieszkańcy w ramach funduszu sami aktywnie z użyciem własnych sił i wspólnej organizacji

pracy realizują zadania służące całej lokalnej społeczności. Idea konkursu „Fundusz sołecki – najlepsza inicjatywa” jest doskonałą okazją do promocji wspólnego wysiłku, integracji i wzięcia odpowiedzialności za zmiany w swoich sołectwach, które służą wszystkim mieszkańcom i mogą być chlubą lokalnej społeczności – mówi Jarosław Maciejewski Prezes Stowarzyszenia Sołtysów Województwa Wielkopolskiego.

W konkursie zwyciężyło sołectwo Klonówek, z gminy Lipno, w powiecie leszczyńskim z projektem „Zagospodarowanie terenu kompleksu sportowo – rekreacyjnego w Klonówcu” i otrzymało nagrodę finansową w kwocie 7 tys. zł. Ponadto zwycięzca etapu wojewódzkiego awansował do etapu krajowego konkursu. Drugie miejsce zajęło sołectwo Krzyszkowo, w gminie Rokietnica w powiecie poznańskim za projekt „Utworzenie miejsca rekreacji wokół stawu w miejscowości Krzyszkowo”, sołectwo otrzymało nagrodę finansową w kwocie 5 tys. zł. Laureatem trzeciego miejsca zostało sołectwo Huta Szklana, z gminy Krzyż Wielkopolski w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim, za projekt „Remont przystanków autobusowych w Hucie Szklanej”. Sołectwu przyznano nagrodę finansową w kwocie 3 tys. zł.

Wręczono także wyróżnienia dla siedmiu sołectw. Pamiątkowe statuetki trafiły odpowiednio do: Sołectwa Wiktorówko w gminie Łobżenica, Sołectwa Jankowo Dolne w gminie Gniezno, Sołectwa Olszówka w gminie Olszówka, Sołectwa Solec w gminie Przemęt, Sołectwa Jaroszewice Rychwalskie w gminie Rychwał, Sołectwa Smardze w gminie Trzcianica oraz Sołectwa Kołatajew z gminy Ostrów Wielkopolski.

Fot. B. Zalas.

11 marca 2023 r. w Stawiszynie odbyło się spotkanie wielkopolskich sołtysów dofinansowane ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

Roladki z szynki ze szparagami w galarecie

Prezentujemy przepis na pyszną i prostą w przygotowaniu wiosenną potrawę – roladki z szynki ze szparagami w galarecie.

Fot. www.przyslijprzepis.pl

SKŁADNIKI:

- 5-6 plastrów szynki
- 1 słoik marynowanych szparagów
- 150 gramów serka naturalnego
- 2 łyżeczki chrzanu tartego
- Sól, pieprz
- **Galareta:**
  - 0,5 litra bulionu warzywnego
  - 3 łyżeczki żelatyny

PRZYGOTOWANIE:

Żelatynę zalewamy niewielką ilością wody, pozostawiamy na kilka minut żeby napęczniała. Bulion zagotowujemy, zdejmujemy z ognia, dodajemy napęczniałą żelatynę, mieszamy do momentu aż żelatyna się rozpuści, odstawiamy do ostudzenia. Do serka dodajemy chrzan, doprawiamy do smaku solą oraz pieprzem. Szparagi odsączamy z zalewy. Każdy plaster szynki smarujemy serkiem z chrzanem, wyjmujemy po trzy sztuki szparagów i zwijamy, układamy na półmisku. Pozostały serek z chrzanem przekładamy do rękawa cukierniczego i dekorujemy roladki wyciskając małe rozetki. Tężejącą galaretą zalewamy roladki na półmisku, wstawiamy do lodówki i pozostawiamy do całkowitego stężenia.

KĄCIK FOTOGRAFICZNY

Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, e-mail: ksow@umww.pl
www.wielkopolskie.ksow.pl, www.dprow.umww.pl

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

**SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.